

INTEGRATIV YONDASHUV ASOSIDA O'QUVCHILARNING
INFORMATIKADAN MANTIQUIY KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISH
METODIKASI.

Dilmuradov Nurali Kenjayevich

Koson tumani ixtisoslashtirilgan maktab o'qituvchisi

Annotatsiya: *Ushbu maqolada Integrativ yondashuv asosida o'quvchilarning informatikani mantiqiy ko'nikmalarini shakllantirish metodikasi haqida fikr va mulohazalar keltirilgan.*

Kalit so'zlar: *Ta'lim-tarbiya, informatika, integratsiya, bilim, malaka, ko'nikma, metodika, yondashuv.*

Yurtimizda insonlarning ta'lim-tarbiyasi va olgan bilimlarini amaliyotda qo'llash bugungi kunning dolzarb masalalaridan biri hisoblanmoqda. Respublikamizda joriy qilingan ta'lim tizimi bu g'oyani amalga oshirishning yetakchi asosi hisoblanadi. Shaxslarning jamiyat rivojlantirishi, bevosita ularning olgan bilimlari amaliyotda qo'llash jarayonida ro'y beradi. Bundan tushunish mumkinki, insonlar hayotni rivojlantirishda ularning olgan bilimlarini amaliyotda qo'llash muhim hisoblanadi. Shaxslarning olgan bilimlarini amaliyotda qo'llashi esa bevosita olgan bilimlarini mana shu sohani rivojlantirish darajasiga olib chiqadi. Demak, bundan tushunishimiz mumkinki yangilik bu –insonlarning bilimlarini amaliyotda qo'llash demakdir. Bilimlarni amaliyotda qo'llash esa nafaqat ko'p bilimlarni olish, balki, olgan o'sha bilimlarini amaliyotda qo'llash jarayonida mantiqiy jihatdan ham yetarlicha yondashish muhim hisoblanadi.

“Integratsiya “ – ”butun” degan ma'noni bildiradi, demak, bu tafakkur o'sishi jarayonining turli qism va integratsiya atama va uslubiy nuqtaiy nazardan hodisa sifatida nima ekanligini ko'rib chiqaylik. «Integratsiya» so'zi lotincha integratio-tiklash, to'ldirish, «integer» butun so'zidan kelib chiqqan[4]. Integratsiya fanlarning mexanik birlashishi emas, bu sintez yangi narsaning kelib chiqishi, kashfiyotdir. Alohida tizimlarning bog'lanishi va yagona bir yangi narsaning yaratilishidir. Integrativ ta'lim —o'quvchilarning ong-tasavvurida bizni o'rab turgan dunyo haqida yanada to'liq va atroflicha keng tasavvur qilish imkoniyatini yaratadi[5]. Bolalar o'z bilimlarini amaliyotda aniq va lo'nda, ravon ifoda erishgan muyassar bo'lishadi, chunki bu yondashuvda bilimlarning tub mohiyati keng ochib berish imkoniyati oladi.

Ma'lumki, har qanday davlatning internet resurslari uning iqtisodiy va harbiy salohiyatini belgilovchi omillardan biri hisoblanadi. Ushbu resursdan samarali foydalanish mamlakat xavfsizligini va demokratik axborotlashgan jamiyatni muvaffaqiyatli shakllantirishini ta'minlaydi. Bunday jamiyatda axborot almashinuv tezligi yuksaladi, axborotni yig'ish, saqlash, qayta ishlash va ulardan foydalanish bo'yicha ilg'or axborot-kommunikatsiyalar texnologiyalarini qo'llash keng ko'lamda amalga oshiriladi. Informatika vositalari jamiyatimizning barcha jabhalariga tobora kirib borayotgani har bir yosh axborotni tez va sifatli qayta ishlash malakasiga ega bo'lishi zarurligini taqozo qilmoqda.

To'garak o'tish jarayonida ilg'or pedagogik texnologiyalardan, AKT va multimediyalardan foydalanib, fanlararo bog'lanish orqali dars jarayonlari olib boriladi. Informatikani o'rganishda, avvalo, o'quvchilarning xotirasini qaysi yo'nalishda rivojlanganini aniqlab olish muhim. Misol uchun, kimdir eshitib yaxshi tushunadi, kimdir o'qiganini yoki ko'rganini yaxshi eslab qoladi. Shu individual xususiyatidan kelib chiqib o'rgatilsa, yaxshi natijaga erishish mumkin. Umumiy o'rta ta'lim maktablarida informatikadan o'quvchilarning fan asoslarini mustahkam va chuqur o'zlashtirishga bo'lgan qiziqishlari va ehtiyojlarini rivojlantirish, o'zlashtirilgan bilimlarini amaliyotda qo'llash, kasbga ko'nikmalarni shakllantirish, internet tizimi yordamida axborot izlash, olish va qayta ishlashni o'rgatish maqsadida o'qitish jarayonining yangi shakli qo'shimcha mashg'ulotlarni tashkil etish maqsadga muvofiqdir.

Informatika va mantiqiy ko'nikmalarini rivojlantirish uchun quyidagi metodikalarni ko'rib chiqing:

1. Dastlabki qadam maqsadlarni aniqlash: Informatikadan mantiqiy ko'nikmalarni rivojlantirish jarayonida, maqsadlarni aniqlash juda muhimdir. Maqsadlar orqali, rivojlanayotgan mantiqiy mafhumlar va ularning maqsadlarga erishish usullari belgilanadi.

2. Materiallarni o'rganish: Mantiqiy ko'nikmalar rivojlantirish jarayonida, kerakli materiallarni o'rganish va ko'rib chiqish muhimdir. Bu, ko'plab ilmiy maqolalar, kutubxonalarda mavjud bo'lgan materiallar va mavzuga oid internet manbalari orqali amalga oshiriladi.

3. Murabbiylik va rahberlik: Mantiqiy ko'nikmalar rivojlantirish jarayonida murabbiylik va rehberlikning ahamiyati yuqori. Talabalarga ko'nikmalarini rivojlantirishda yordam berish, maslahat bermoq va to'g'ri yo'nalishda ko'rsatmalar ko'rsatish zarur.

4. Amaliy mashg'ulotlar: Mantiqiy ko'nikmalar rivojlantirishda nazariy mashg'ulotlar, matematik modellashtirish, dasturlash tillari (masalan, Python, Java,

C++), informatsion tahlil, matematik statistika va boshqa amaliy mashg'ulotlar ko'rsatish va bajarish muhimdir.

5. Mantiqiy savollar va muammolar bilan ishlash: Mantiqiy ko'nikmalar rivojlantirish jarayonida talabalarning o'zlashtirishi uchun, mantiqiy savollar va muammolar bilan ishlashning muhim ahamiyati bor. Bu, ko'nikmalarini tahlil qilish va yechish jarayonida ularga xilma-xil qadamlarda ko'mak ko'rsatadi.

Ushbu metodikalar mantiqiy ko'nikmalar rivojlantirish jarayonida talabalarni yaxshi tayyorlash va ularning o'zlashtirishi uchun muhimdir.

Integrativ yondashuv asosida o'quvchilarning informatikadan mantiqiy ko'nikmalarini rivojlantirish metodikasi, o'quv nazariyasini amalga oshirish, teoritik bilimlarni amaliy o'zlashtirish, muhim ma'lumotlarni o'rganish va o'z fikrini ifoda qilish muammolari orqali amaliy ishlarini ko'proq amalga oshirishni talab qiladi.

Bu metodika o'quvchilar uchun foydali bo'ladi, chunki ularning teoritik bilimlarini o'zlashtirishga imkon beradi, ulardagi nazariy bilimlarni amaliy mashg'ulotlar va projekt ishlari orqali amalga oshirish orqali mantiqiy ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Buning yanada takomillashtirilgan yondashuvi xususida, o'qituvchi o'quvchilarning o'rganish jarayonida ularga yordam berishi va ularni "o'ylagan topgan va amalga oshirgan"likka intilishlari lozim bo'ladi. Bu, mantiqiy ko'nikmalarini rivojlantirish va ularni amaliy hayotda uyg'un qilish uchun juda muhimdir. Bundan tashqari, o'quvchilar o'z fikrlarini ifoda qilish, g'oyalarini bayon qilish va yechimlarni topish orqali mantiqiy ko'nikmalarini rivojlantirishiga imkoniyat berish uchun ularni muntazam ravishda axborot texnologiyalari va kompyuter dasturlari bilan ishlash, masalan, kod yozish va kompyuter modellarini yaratish, muhim bir qism tashkil etadi.

Shuningdek, integrativ yondashuv asosida o'qituvchi o'quvchilarga qo'llab-quvvatlash maqsadi bilan dars ishlarini interaktiv va amaliy qilish, masalan, o'yinlar, virtual laboratoriyalar, onlayn resurslar va sifatli darsliklardan foydalanish, ularning mantiqiy ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam berishi zarur. Yana bir metodika o'quvchilarni maktabdagi darslar va axborot texnologiyalari orqali o'rganishni integratsion yondashuv bilan bog'liq qiladi. Bu, ularning teoritik bilimlarni amaliy ishlar va axborot texnologiyalari orqali amaliy jarayonlarda o'zlashtirishlariga yordam beradi va mantiqiy ko'nikmalarini rivojlantirishga imkoniyat yaratadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Prezidentimiz nutqlari. Sport ta'limi va ilmini rivojlantirish bo'yicha takliflar ko'rib chiqildi. 03.11.2022 2. 2022 — 2026-YILLARGA MO'ljALLANGAN YANGI O'ZBEKISTONNING TARAQQIYOT STRATEGIYASI TO'G'RISIDA. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni, 28.01.2022 yildagi PF-60-son.

3. O'zbekiston Respublikasining Qonuni, 23.09.2020 yildagi O'RQ-637-son. —Ta'lim to'g'risidagi qonun.

4. R.Mavlonova, N.Vohidova va b. Boshlang'ich ta'lim pedagogikasi, innovatsiya va integratsiyasi. O'quv qo'llanma. — T.: —Fan va texnologiyalar, 2011. -314 b.

5. Hayitov.A.I. Boshlang'ich ta'lim pedagogikasi,innovatsiya va integratsiyasi. Uslubiy qo'llanma. T.: —Zuhra Baraka Biznes, 2021. — 129 b.

6. Muslimov N.A., va boshqalar. — Pedagogik kompetentlik va kreativlik asoslari,2015(4-10 betlar)

